

De Nederlandse veehouderij lijkt meer dan ooit gericht op het maximaliseren van de melkproductie. Een krimp van de jongveestapel zal naar verwachting de prijzen voor gebruiksvee opdrijven. Dat is direct een bedreiging voor de positie op de internationale fokveemarkt. De sector zet, volgens belangenbehartigers van de handel, hiermee veel op het spel.

tekst **Wichert Koopman**

Krimp in jongveestapel baart vee-exporteurs zorgen

Hoge kostprijs bedreiging voor concurrentiepositie

Op de geruchten dat er op dit moment weer op grote schaal melkvee in Nederland wordt geïmporteerd, wil Henk Bleker niet ingaan. Wat de voorzitter van Vee en Logistiek Nederland wel weet, is dat er in 2015 veel melkkoeien uit Duitsland en Denemarken de grens over zijn gekomen. Een oordeel heeft de behartiger van de belangen van veehandelaren en vervoerders er niet over, maar het maakt volgens hem wel duidelijk hoe

Tabel 1 – Aantal afgegeven exportcertificaten per land in boekjaar 2015-2016 (bron: CRV)

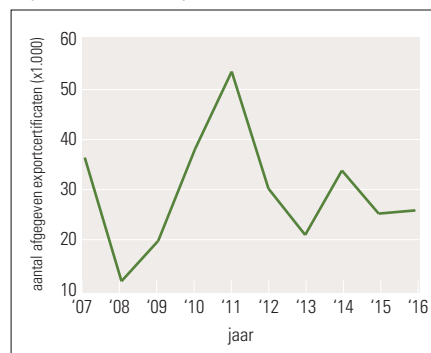
land	aantal certificaten
Rusland	9.623
Roemenië	9.464
Spanje	1.214
Egypte	698
Jordanië	583
Algerije	582
Duitsland	564
Engeland	470
Marokko	423
Oman	327

gefocust de Nederlandse melkveehouderij sinds de afschaffing van de melkquoting is op het maximaliseren van de melkproductie. De jongveeopfok lijkt daardoor minder belangrijk te worden.

Export van vee als uithangbord

Het voorbeeld van de vee-importen is volgens Bleker ook een illustratie van de grilligheid van de markt voor gebruiksvee. Aan voorspellingen over de beschikbaarheid van jongvee voor de export wil

Figuur 1 – Aantal afgegeven CRV-exportcertificaten per (boek)jaar (bron: CRV)

baarheid van jongvee voor de export wil de voorman van de handelaren zich niet wagen. Maar het sterk gestegen gebruik van Belgisch witblauwe stieren en de krimp in de jongveestapel zijn wel trends die hem zorgen baren. 'Als daarvoor onze positie op de exportmarkt voor fokvee in gevaar komt, nemen we een groot risico', stelt hij. 'Dan verliezen we als Nederlandse melkveehouderijsector meer dan de omzet van enkele tienduizenden vaarzen. De dieren vormen namelijk de voorhoede van een veel grotere exportstroom. Met het vee verkopen we bijvoorbeeld ook kennis, stalinrichting, melkapparatuur en zuiveltechnologie', legt de voorzitter van Vee en Logistiek uit.

Uit de tijd dat hij nog staatssecretaris van landbouw was, herinnert Bleker zich hoe hij op buitenlandse handelsmissies stevast werd uitgenodigd op bedrijven met Nederlands vee. 'Onze zwart- en roodbonde koeien vormen in de wereld het uithangbord van onze melkveehouderijsector. Die staat als kwalitatief hoogstaand te

boek. Op dat imago moeten we zuinig zijn, want het levert ons veel geld op.'

Minimaal 30.000 varzen

De signalen die Bleker afgeeft, zijn koren op de molen van Erik Gostelie, directeur van Veepro. Zijn organisatie behartigt de collectieve belangen van de exporteurs en

draagt zorg voor de promotie van Nederlands fokmateriaal in het buitenland. In het boekjaar 2015-2016 werden door CRV bijna 26.000 exportcertificaten afgegeven (zie figuur 1). Dit komt neer op een export van om en nabij de 30.000 varzen, omdat naar schatting tien procent van de dieren zonder certificaat de grens overgaat. De omvang van de export was hiermee vergelijkbaar met die van het jaar ervoor. 'Voor ons is dertigduizend varzen het minimum', geeft Gostelie de ambitie van Veepro aan. Ook hij benadrukt het belang van de fokvee-export voor de Nederlandse zuivelketen. 'In het kielzog van de dieren exporteert de sector diensten en producten die de waarde van het vee ver overstijgen.'

Rusland groot afnemer

Aan belangstelling voor Nederlands vee ontbreekt het volgens Gostelie niet. 'De vraag is groot. Koeien uit Nederland staan internationaal te boek als kwalitatief heel goed. Ze hebben solide uiers en benen en produceren voldoende melk met hoge gehalten vet en eiwit. De dieren zijn niet te extreem gefokt en gaan daardoor lang mee', zo vertaalt hij de signalen die hij op zijn buitenlandse reizen ontvangt.

Een uitsplitsing naar het aantal afgegeven exportcertificaten per land is weergegeven in tabel 1. De Veepro-directeur ziet voor de komende jaren met name kansen voor export van vee naar landen die ernaar streven voor hun zuivelbehoefte minder afhankelijk te worden van importen. 'Rusland kocht afgelopen boekjaar alleen al bijna 10.000 dieren, omdat het land, ter compensatie van de boycot van zuivelproducten, in versneld tempo de eigen melkveehouderij ontwikkelt. Hierdoor is er in dit land ook een goede markt voor sperma en embryo's', geeft Gostelie als voorbeeld. Daarnaast signaleert de exportvoorman mogelijkheden in onder andere Pakistan en Sri Lanka en Noord-Afri-

kaanse landen zoals Marokko en Algerije. Waar de exporteurs volgens de belangenbehartiger vooral last van hebben, is de veterinaire bureaucratie die in Nederland zwaar drukt op de kostprijs. 'Dit zet ons op achterstand ten opzichte van onze belangrijkste concurrenten Duitsland, Denemarken en Frankrijk. Hierdoor is de internationale handel op dit moment best lastig ondanks dat er voldoende aanbod is tegen een redelijke prijs.'

Een dreigende krimp van de jongveestapel beschouwt Gostelie zeker als een belemmering voor de vee-export in de toekomst. Bang voor onvoldoende aanbod van exportwaardige dieren is hij echter niet. 'Dertigduizend varzen is op de totale Nederlandse melkveestapel geen groot aantal', zo relativeert hij deze dreiging. Waar de vertegenwoordiger van de exporteurs zich wel zorgen om maakt, is het effect dat het krappe aanbod zal hebben op de prijs. 'Nederlands vee mag dan van goede kwaliteit zijn, als het te duur wordt, prijzen we onszelf uit de markt. Dit maakt ons extra gemotiveerd om te blijven vechten tegen de onnodig kostprijsopdrijvende bureaucratie.'

Potentieel in Vlaanderen

Statistieken over de export van fokvee worden in Vlaanderen niet bijgehouden en promotie en belangenbehartiging zijn niet georganiseerd. Benoit Luyx, voorzitter van de beroepsorganisatie Vlaamse Veehandelaars en Vleesproducenten, vindt het jammer. 'Op bescheiden schaal – ik schat één of twee vrachtauto's in de maand – gaat er Vlaams fokvee naar bijvoorbeeld Italië of Engeland. Maar het zijn individuele handelaren die alles regelen. Daarmee laat de sector kansen liggen', stelt Luyx. 'Ik ben ervan overtuigd dat er potentieel is. De kwaliteit van ons fokvee doet beslist niet onder voor dat in Nederland of Duitsland.' |

Lambertus Schrottenboer ziet juist nu kansen voor exportpinken

'Niets is zeker in de melkveehouderij op dit moment, maar ik verwacht de komende jaren een goede markt voor fokvee. Dat kan bijna niet anders.'

Aan het woord is Lambertus Schrottenboer uit Nijeveen. De voormalig melkveehouder koopt nu volop nuchtere kalveren aan om ze over ongeveer anderhalf jaar als kort drachtige pink weer te kunnen verkopen, met name voor de export. 'De laatste tijd waren de prijzen slecht en heb ik aan de jongveeopfok niet veel verdiend, maar ik zie de markt veranderen. De melkprijs trekt weer aan en de invoe-

ring van fosfaatrechten is met een jaar uitgesteld. Er is weer vraag en dat heeft ook invloed op de prijs voor exportpinken. Daarbij komt dat de kalveren in aan-schaf op dit moment niet duur zijn.'

De jongveeopfokker stelt vast dat veel melkveehouders ervoor kiezen om minder jongvee aan te houden om meer koeien te kunnen melken. 'Hoe toekomstige wetgeving ook uitpakt, die trend zal niet veranderen', verwacht hij. 'Sterker nog, hoe beperkter de milieuruimte, hoe groter de drang om deze maximaal te benutten voor het houden van melkgevend vee. Dat biedt weer kansen voor bedrijven als het onze. Vervangingsvee blijft nodig. Als ik de pinken straks niet kwijt kan voor export, dan vast wel tegen goede prijzen op de binnenlandse markt.'